

șoară între cele două femei lesbiene) ne vorbește, pare-se, despre pasiune, în spaniolă, limba telenovelelor. Noi însă nu înțelegem dimensiunea latino-americană a textului rostit. Rămânem neinițiați, în afara dialogului. Textul în teatru nu mai este posibil:

nu ne înțelegem, nu avem limbaj comun, avem doar falsa impresie că dialogăm; *Cajahcocekesaria* (jucat de Gabriel Pintilei și Lorena Ciubotaru) este un spectacol de teatru-dans compus într-un simili-limbaj (o limbă amestecată portughezo-sâr-

bă). Efortul actorului de a comunica se exprimă într-un text cu totul personal, „netransmisibil”. Dar figura și efortul lui sunt emblematice.

Tompa Andrea
critic de teatru, Budapesta

Și totuși cultura

În seria „Restituiri”, Teatrul Național de Televiziune a programat **Îmbrățișarea fratelui** de Alexandru Philippide, în regia lui Carmen Dobrescu și imaginea lui Ovidiu Drugă. Dramatizarea nuvelei **Îmbrățișarea mortului** reeditează câteva laitmotive ale creației poetului și eseistului care clama: „Mă simt în mine ca un exilat!”. Autorul **Mono-lugului în Babilon** dă impresia că – pentru o dată – a dorit să dialogheze, și astfel s-au ivit cele două personaje interpretate de Nicolae Pomoje, protagonistul, și Costel Constantin, antagonistul. Fratele legitim și cel nelegitim par că reverberează același gol lăuntric, ipostaziindu-și fiecare propria prăbușire, cauzată de motive diferite și totuși aceeasi. Un părinte ingrat – Fory Etterle –, entomolog ahtiat după avere, își nenorocește ambele progeneruri ce află una de alta abia după moartea lui. Dilatăta la timpul real al înfruntării, piesa relatează gradat – uzând însă și de *flash-back-uri* – povestea „Negriciosului” care, din momentul în care și-a descoperit tatăl, a început să-l șantajeze, încercând să se aleagă cu ceva de pe urma „bătrânului șobolan”. O tensiune incertă potențează confruntarea fraților, sporind ambiguitatea. Și aceasta, în ciuda faptului că, din prima clipă, relația de rudenie este de bănuț. Izolarea orgolioasă a unuia, locvacitatea agresivă a celuilalt dau la iveală o respingătoare zgură sufletească. Degajând o tristețe indefinită, trama se desfășoară în fața camerei de filmat, care știe să profite de prim-planuri și încadraturii sugestive, de decorul „banal, mâncat de molii”, conferind imaginii deopotrivă sobrietatea

abstractă a disputei despre cinste și onoare, cât și meschinăria concretă a restabilirii unui adevăr jalnic. Angoase personale și uri universale se contopesc, reiterând interogațiile din sfera poeziei. Obsesivă, monocordă, radicală recludiune în amintiri, în propriul eu. Natura alegorică a intrigii nu e afișată ostentativ, ci se insinuează treptat, invitând la fel de fel de speculații. Tragedia din final – când cei doi mor, unul după altul – fixează caracterul elegiac, difuz la început, copleșitor în cele din urmă. O lecție de morală și de estetică teatrală.

Vestea s-a propagat imediat, circulând de la împătimit de teatru, în special, la împătimit de cultură, în general: „Vezi că luni, la 23.30, pe TVR 2, se dă Sibiul!” Analizând acest mesaj, se poate observa că terminologia economiei de piață s-a extins și la artă, telespectatorii – sufocați de așa-zisul *entertainment* ce-i asaltează de pe toate posturile, de pe toate canalele – au fost entuziasmați când au auzit că-i rost, în sfârșit, de ceva hrană spirituală. Și nu oarecare, ci chiar din inima unui deosebit de prestigios festival internațional de teatru din România. Cele ce urmează sunt observațiile unui cronicar frustrat, căruia i s-a oferit dintr-o dată posibilitatea – ca în vremurile normale, când mai exista încă emisiunea/emisiunile de specialitate – să se informeze, să-și satisfacă într-o oarecare măsură curiozitatea. Ba, mai mult, să descopere că există și șansa de a recupera cândva timpul netrăit în burgul sibian reținut. Și aceasta deoarece Teatrul Național de Televiziune a anunțat cu această ocazie că a

înregistrat șase dintre spectacole. Până când le vom savura unul câte unul, programate cu parcimonie, am avut parte de incitante „Provocări”, cum s-a intitulat reportajul care a reușit un tur de orizont nu doar asupra ediției actuale, ci și asupra trecutului și viitorului tot mai ambițioase manifestări. Amănuntele au fost furnizate de directorul festivalului, energicul și tenacele Constantin Chiriac, care se poate lăuda că a obținut patronajul primului ministru și colaborarea TVR 2. Așa cum și merită această adevărată sărbătoare a histrionismului revenit și în stradă, și pe scena Teatrului „Radu Stanca”, și în spații neconvenționale, alese în funcție de natura reprezentației. Vedeta ediției 2001 a fost Silviu Purcărete cu spectacolul său **Pilafuri și parfum de măgar** la care i-a avut alături pe scenograful Helmut Stürmer și pe compozitorul Vasile Șirli. Nici o ubicuitate de vis n-ar fi făcut posibilă urmărirea tuturor celor 134 de spectacole din 58 de țări. Aparatul de filmat a cochetat cu această performanță, trecându-le – parțial, bineînțeles – în revistă. O speranță se mai ivește și din direcția „bursei”, a târgului de spectacole, căci cine știe dacă nu se va găsi un manager ori un sponsor, un mecena care să achiziționeze și pentru România spectacolele venite de peste mări și țări și prezentate doar în festival (câte o excepție a mai fost!). Se pare că aproape toate trupele au răspuns câte uneia dintre virtuțile provocări avute în vedere de organizatori: sub aspect creativ, sub aspect turistic.

Irina Coroiu